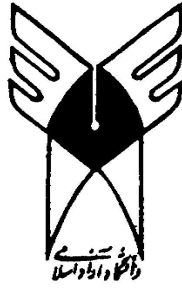

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی ، گروه جامعه شناسی
(M.A پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد)
گرایش جمعیت شناسی

عنوان

مطالعه تطبیقی وجوه اشتراک و افتراق جمعیتی بین شاغلین بومی و مهاجر صنعت فولاد ایران
مورد مطالعه: شهرستان تاکستان سال ۱۳۹۱

استاد راهنما

دکتر ایرج ساعی ارسی

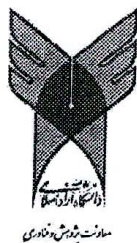
استاد مشاور

دکتر سیدرضا معینی

پژوهشگر

اصغر محمدزاده

زمستان ۱۳۹۱

مجلس خبرگان قانون اساسی

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بایدی از خداوند سبحان و اعتماد بر این که عالم محضر خداست و بنواره ناظر بر اعمال انسان در مخلوق پس داشت مقام بلند دانش پژوهش و نظریه انبیت
چاکه دانشگاه و استلای فرهنگ و تمدن بشری، نادانان و احسان بهت علمی و اخلاقی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می گردیم اصول زیر را در انجام
خالیته های پژوهشی بد نظر قرار داده و از آن تخلفی نکنیم:

- ۱- اصل برانست: التزام بر برانست چلی از حرکت رفتار غیر خدای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به جنبه های غیر علمی می آید
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تمهید به انتخاب از حرکت جانب داری غیر علمی و مخالفت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار
- ۳- اصل ترویج: تمهید به رواج دانش و امانت نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد
- ۴- اصل احترام: تمهید به رعایت حریم نام حرمت نام انجام تحقیقات در رعایت جانب تمهید و خودداری از حرکت حرمت شکنی
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق
- ۶- اصل دادوری: تمهید به حیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد نازمان، ماکسور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق
- ۷- اصل خشیست چلی: تلاش در راستای پی چلی خشیست و فناوری بر آن و دوری از حرکت پنهانی سازی خشیست
- ۸- اصل ناکلیت مادی و معنوی: تمهید به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بکاران پژوهش
- ۹- اصل منافع ملی: تمهید به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن به پیشبرد توسعه کشور و کلیه مراحل پژوهش

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب اصغر محمد زاده دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۶۷۰۲۴۷۰۰ در رشته جمعیت شناسی در تاریخ ۹۱/۱۰/۲۴ از پایان نامه خود تحت عنوان "مطالعه تطبیقی وجوه اشتراک و افتراق جمعیتی بین شاغلین بومی و مهاجرت صنعت فولاد ایران (مورد مطالعه شهرستان تاکستان سال ۱۳۹۱)" با کسب نمره ۱۷/۷۵ و درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می‌شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: اصغر محمد زاده

تاریخ و امضاء

اصغر محمد زاده
۹۱/۱۲/۲۰

بسمه تعالی

در تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۲۴

دانشجوی کارشناسی ارشد اصغر محمد زاده از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۷/۷۵

به حروف هفده و هفتاد و پنج و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

کسی که راهی را با عشق می‌پیماید،

هرگز راه را تنها نپیموده است

منت خدای را عزوجل که طاعتش موجب قرب است و به شکر اندرش مزید نعمت، هر نفسش که برآید ممد حیات است و چون فرو رود مفرح ذات یگانه ایزد مهربان را سپاسگزارم فرصت آموختن الفبای علم و انسانیت را برای ما فراهم نمود که در سایه لطف آن یگانه بزرگوار و صاحبان حقش این موهبت گرانقدر نصیب ما شد. این دستنوشته برگه سبزی است پیشکش و ناچیز که به دیده منت تقدیم به جناب آقای دکتر ایرج ساعی ارسی و جناب آقای دکتر سید رضا معینی که با نگاه و کلام دلسوزانه و متعهدانه‌شان راه و رسم انسانیت و علم را به ما آموخت که ایشان در شمار اساتیدی است که مرا به مسئولیت خطیر علمی و راه دشواری که در پیش رو داشتم واقف و آشنا نمود. امید است که بتوانم قدردانی و سپاسگزاری تمامی اساتید خود را از الفبای کودکانی تا بی‌نهایت علمی خود باشد و آن ایزد یگانه مددکار و راهنمای این دانش‌آموخته نوپا در این راه بزرگ باشد

چکیده

در این پژوهش که با عنوان "مطالعه تطبیقی وجوه اشتراک و افتراق جمعیتی بین شاغلین بومی و مهاجر صنعت فولاد ایران «مورد مطالعه: شهرستان تاکستان سال ۱۳۹۱»"، می‌باشد، جامعه آماری شامل، کلیه شاغلین صنعت فولاد شهرستان تاکستان می‌باشد. به دلیل تمام شماری افراد مورد مطالعه نیازی به نمونه‌گیری نداشتیم (تمامی افراد مورد مطالعه در این پژوهش مرد می‌باشند). پژوهش انجام شده دارای هفت فرضیه بوده که براساس الگوی مفهومی تحقیق تدوین شده‌اند. اطلاعات لازم از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شده و با استفاده از نرم افزار SPSS به تجزیه تحلیل داده‌ها جهت تأیید یا رد فرضیه‌های تحقیق پرداخته شد و این نتایج بدست آمد: تمایل به باروری مهاجرین نسبت به بومیان بیشتر است، میانگین سن ازدواج مهاجرین نسبت به بومیان بیشتر است، درآمد بومیان نسبت به مهاجرین بیشتر همچنین تفاوت معنی داری بین پایگاه اقتصادی - اجتماعی، تحصیلات و تعداد فرزندان شاغلین بومی و مهاجر دیده نشد.

واژگان کلیدی: مهاجرین، بومی، پایگاه اقتصادی اجتماعی، سن ازدواج، درآمد، تحصیلات، ...

فهرست مطالب

عناوین----- صفحه

چکیده

فصل اول: کلیات

- ۱-۱. مقدمه ۲
- ۲-۱. بیان مسأله ۳
- ۳-۱. اهمیت موضوع پژوهش و انگیزه انتخاب آن 4
- ۴-۱. اهداف پژوهش 5
- ۱-۴-۱. هدف اصلی 5
- ۲-۴-۱. اهداف فرعی 5
- ۵-۱. سوالات یا فرضیه های پژوهش ۶
- ۶-۱. تعاریف تنوریک و عملیاتی متغیرها 7

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

- ۱-۲. مقدمه ۱۳
- ۲-۲. پیشینه پژوهش ۱۴
- ۱-۲-۲. پژوهش های داخلی ۱۴
- ۲-۲-۲. پژوهش های خارجی 18
- ۳-۲. مبانی نظری پژوهش 21
- ۱-۳-۲. نظریات مربوط به مهاجرت 22
- ۱-۱-۳-۲. نظریه روانشتاین 22
- ۲-۱-۳-۲. مدل جاذبه و دافعه (pull & push model) 23
- ۳-۱-۳-۲. مدل اورت اس. لی 24

28	..... نظریه‌های مربوط به باروری ۲-۳-۲
۲۸	..... نظریه انتقال جمعیت ۱-۲-۳-۲
32	..... نظریه‌ها و مدل‌های باروری ۲-۲-۳-۲
32	..... نظریه‌های اقتصادی تبیین باروری ۳-۲-۳-۲
38	..... نظریه‌های اجتماعی و فرهنگی تبیین باروری ۴-۲-۳-۲
44	..... عوامل موثر بر باروری ۵-۲-۳-۲
51	..... چهارچوب نظری پژوهش ۴-۲
52	..... مدل پژوهش ۵-۲
	فصل سوم: روش شناسی پژوهش
54	..... مقدمه ۱-۳
55	..... جامعه آماری ۲-۳
55	..... ابزار اندازه گیری ۳-۳
55	..... روایی و پایایی ابزار اندازه گیری ۴-۳
56	..... شیوه گردآوری داده ها ۵-۳
56	..... روش آماری (روش تجزیه و تحلیل داده ها) ۶-۳
57	..... روش پژوهش ۷-۳
58	..... واحد تجزیه و تحلیل ۸-۳
58	..... قلمرو پژوهش ۹-۳
58	..... ۱-۹-۳ قلمرو مکانی پژوهش
58	..... ۲-۹-۳ قلمرو زمانی پژوهش
	فصل چهارم: یافته‌های پژوهش
60	..... مقدمه ۱-۴
61	..... آمار توصیفی ۲-۴

75 ..... ۳-۴. آمار استنباطی

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات

82 ..... ۱-۵. مقدمه

82 ..... ۲-۵. خلاصه پژوهش

83 ..... ۳-۵. تحلیل یافته‌های پژوهش

86 ..... ۴-۵. پیشنهادات و راه‌کارها

86 ..... ۱-۴-۵. پیشنهادهای پژوهشی

87 ..... ۲-۴-۵. پیشنهادهایی برای پژوهشگران آتی

منابع

پیوست

فهرست جداول

عناوین ..... صفحه

- 56.....جدول (۳-۱) محاسبه آلفای کرومباخ.....
- 61.....جدول (۴-۱) توصیف وضعیت سنی افراد مورد مطالعه.....
- 61.....جدول شماره (۴-۲) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک گروه های سنی ۵ساله.....
- 63.....جدول شماره (۴-۳) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک وضعیت زناشویی.....
- 64.....جدول شماره (۴-۴) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک تعداد فرزندان.....
- 64.....جدول شماره (۴-۵) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک تعداد فرزندان مطلوب.....
- 64.....جدول شماره (۴-۶) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک علت به دنیا آمدن فرزندان بیش از حد مطلوب در خانواده ها.....
- 65.....جدول شماره (۴-۷) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک اینکه اگر وضع اقتصادی آنها بهتر شود آیا میل به داشتن فرزند بیشتر دارند یا خیر.....
- 66.....جدول شماره (۴-۸) توصیف وضعیت سن ازدواج افراد مورد مطالعه.....
- 67.....جدول شماره (۴-۹) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک سن ازدواج.....
- 68.....جدول شماره (۴-۱۰) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک سن مناسب ازدواج برای دختر و پسر.....
- 69.....
- 70.....جدول شماره (۴-۱۱) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک وضعیت مهاجرت.....
- 71.....جدول شماره (۴-۱۲) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک آگاهی در مورد جمعیت ایران..
- 71.....جدول شماره (۴-۱۳) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک اینکه خواهان افزایش یا کاهش جمعیت هستند.....
- 72.....
- 73.....جدول شماره (۴-۱۴) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک پایگاه اقتصادی- اجتماعی.....
- 74.....جدول شماره (۴-۱۵) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک نگرش آنها نسبت به باروری..
- 75.....جدول شماره (۴-۱۶) آزمون فرضیه یکم.....
- 76.....جدول شماره (۴-۱۷) آزمون فرضیه دوم.....
- 76.....جدول شماره (۴-۱۸) آزمون فرضیه سوم.....
- 77.....جدول شماره (۴-۱۹) آزمون فرضیه چهارم.....
- 78.....جدول شماره (۴-۲۰) آزمون فرضیه پنجم.....
- 79.....جدول شماره (۴-۲۱) آزمون فرضیه ششم.....
- 79.....جدول شماره (۴-۲۲) آزمون فرضیه هفتم.....

فهرست نمودارها

عناوین ----- صفحه

- نمودار شماره (۲-۱)..... ۲۵
- نمودار (۲-۲) میزان‌های خام موالیید و مرگ‌ومیر و تحول جمعیت در الگوی گذار جمعیت..... ۲۹
- نمودار شماره (۴-۱) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک گروه‌های سنی ۵ساله..... 62
- نمودار شماره (۴-۲) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک وضعیت زناشویی..... 63
- نمودار شماره (۴-۳) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک تعداد فرزندان مطلوب..... 65
- نمودار شماره (۴-۴) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک علت به دنیا آمدن فرزندان بیش از حد مطلوب در خانواده ها 66
- نمودار شماره (۴-۵) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک اینکه اگر وضع اقتصادی آنها بهتر شود آیا میل به داشتن فرزند بیشتر دارند یا خیر..... 67
- نمودار شماره (۴-۶) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک سن ازدواج..... 69
- نمودار شماره (۴-۷) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک وضعیت مهاجرت..... 70
- نمودار شماره (۴-۸) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک آگاهی در مورد جمعیت ایران ... 71
- نمودار شماره (۴-۹) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک اینکه خواهان افزایش یا کاهش جمعیت هستند 72
- نمودار شماره (۴-۱۰) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک پایگاه اقتصادی- اجتماعی..... 73
- نمودار شماره (۴-۱۱) توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه به تفکیک نگرش آنها نسبت به باروری. 74

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱. مقدمه

رشد جمعیت برآیند عوامل مهم جمعیت‌شناسی همچون ولادت، مرگ و میر و مهاجرت است. در کنار افزایش ولادت و کاهش مرگ و میر و نیز عادی بودن روال مهاجرت پدیده رشد جمعیت شکل می‌گیرد و میزان باروری به عنوان یک مؤلفه مهم در این بین مطرح می‌گردد. پیش‌بینی‌های سازمان ملل از روند رشد جمعیت نشانگر آن است که جمعیت کل جهان تا سال ۲۰۲۵ میلادی به ۸/۵ میلیارد نفر خواهد رسید و این مقدار رشد عمدتاً در کشور های آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین اتفاق خواهد افتاد. این پیش‌بینی لزوم جهت‌گیری کلانی را مطرح می‌کند که در آن باید تناسب بین رشد جمعیت و میزان امکانات اقتصادی هر جامعه در نظر گرفته شود.

۲-۱. بیان مسأله

مسئله جمعیت و رشد شتابان آن خصوصاً در کشور های در حال توسعه و تحولات دگرگونی های باروری در نیم قرن اخیر موجب گردیده که محققان و پژوهشگران علوم اجتماعی و علوم انسانی محور مطالعات و بررسی های خود را بر اساس شناخت عوامل تاثیر گذار اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و... بر باروری معطوف داشته و دیدگاه هایی را ارائه نمایند. بعد از انقلاب صنعتی و با پیدایش تکنولوژی که منجر به توسعه و پیشرفت جوامع توسعه یافته گردیده این کشور ها توانستند در زمینه های مختلف به اختراع و نوآوری پرداخته و با تولیدات وسایل و امکانات، وضعیت جامعه را متحول نمایند. کشور های در حال توسعه هم از این فناوری و تولیدات بی بهره نبودند. از جمله این امکانات مسئله بهداشت و درمان و کشف دارو های مورد نیاز به منظور پیشگیری و درمان بیماری ها بوده است. با ایجاد چنین وضعیتی در کشور های پیشرفته و وارد شدن امکانات و دارو های مورد نیاز به کشور های جهان سوم و در حال توسعه، میزان مرگ و میر روند کاهشی به خود گرفته و باعث رشد فزاینده جمعیت گردید و این رشد جمعیت باعث نگرانی متخصصان، دولتمردان، سیاست گذاران و حتی توده مردم شد. ایجاد چنین وضعیتی صاحب نظران مسائل جمعیتی، اقتصادی، آموزشی و اجتماعی را به خود مشغول داشت و موجب شد که آنها به دنبال ارائه راهکارهای مناسب در جهت تعدیل و کنترل موالید باشند.

کشور ایران یکی از ۲۰ کشور پر جمعیت جهان است و به دلیل ناهمگونی های اقلیمی و زمین شناختی امکان استقرار در نقاط مختلف کشور به یکسان فراهم نیست. بنابراین برخی از مناطق دارای مطلوبیت بالایی برای اسکان جمعیت و استقرار فعالیت ها می باشد و برخی مناطق از این نوع امکانات محروم می باشند و این وضع خود به خود تسهیل کننده بالقوه مهاجرفرستی در برخی مناطق و مهاجرپذیری در برخی مناطق دیگر شده است. و این مسئله موجب شده که جامعه در طول دهه های گذشته در اثر رشد جمعیت و تحولات اقتصادی - اجتماعی دستخوش تغییراتی بشود و این تغییرات در مهاجرت های روستائی تاثیر داشته است به طوری که طبق سرشماری کشور در سال ۱۳۸۵ تعداد مهاجران ۱۲۱۴۸۱۴۸ نفر اعلام گردیده است که محل اقامت قبلی ۳۲/۱ درصد مهاجرین در شهرستان محل سرشماری، ۲۵/۶ درصد سایر در شهرستان های استان محل سرشماری و ۳۹/۳ درصد در سایر استان ها بوده است. در مقایسه محل اقامت قبلی مهاجران با محل سکونت فعلی آنها نیز چنانکه مشخص است درصد زیادی از مهاجرت ها شهر به شهر و روستا به شهر است که در ادامه می توان گفت که اکثر مهاجرت های شهر به شهر در کشور ما نیز از شهرهای کوچک به کلانشهرها بوده است (سرشماری عمومی نفوس و مسکن - ۱۳۸۵).

بنابراین مهاجرت یکی از عوامل اصلی تحولات جمعیت محسوب می شود و می تواند راه حلی برای بحران های جمعیتی و حتی اقتصادی باشد و اضافه جمعیت را از نقطه ای به خارج از آن هدایت کند و عدم تعادل های ساختاری جمعیت را مرتفع کند، در مقابل نیز می تواند به وجود آورنده بحران های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در هر دو منطقه مهاجرپذیر و مهاجرفرست

باشد، پس مهاجرت هم پیامدهای مثبت و هم منفی می تواند داشته باشد و با شناخت و مطالعه جنبه‌های مختلف و خصوصاً رفتار باروری مهاجرین می توان حتی المقدور از پیامدهای منفی این پدیده جلوگیری کرد و پیامدهای مثبت آن را تقویت کرد.

سؤال اصلی پژوهش این است که افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان دارای چه ویژگی هایی و مشخصاً چه نوع رفتار باروری می باشند و چه تفاوت هایی با یکدیگر دارند؟ زیرا شناخت این ویژگی ها می تواند مبنائی باشد برای برنامه ریزی های آتی و جلوگیری از پیامدهای منفی و همچنین ارتقاء پیامدهای مثبت این پدیده.

۱-۳. اهمیت موضوع پژوهش و انگیزه انتخاب آن

می دانیم که میزان باروری تابع عوامل اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی می باشد و جهت کنترل باروری شناخت این عوامل ضرورت دارد. مطالعات انجام شده در این زمینه هنوز نتوانسته تمامی عوامل مؤثر بر باروری و نیز میزان تأثیر این عوامل را مشخص کنند. دلیل این امر آن است که سهم متغیرهای مختلف در تغییرات باروری با توجه به شرایط گوناگون اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی در هر جامعه متفاوت و در هر جامعه به گونه‌ای خاصی می باشد.

در جوامع مدرن امروزی ارتباط گروهی افراد بومی با مهاجر قدیمی و جدید از اهمیت زیادی برخوردار است. بنابراین برای شناخت دقیق آثار و پیامدهای مهاجرت شناخت خصوصیات افراد در منطقه مهاجرپذیر ضروری به نظر می رسد، زیرا کنش اجتماعی و تحولات اقتصادی و فرهنگی جامعه مهاجرپذیر تأثیر مستقیم و قابل ملاحظه ای دارد و بدون در نظر گرفتن این مقوله به هیچ عنوان نمی توان برنامه ها و راهکارهای مناسبی را برای پیشرفت و توسعه آن منطقه تعریف کرد با این وجود مطالعاتی در زمینه شناخت ویژگی های افراد مهاجر صورت گرفته اما بر خلاف آنچه انتظار پژوهشگر بود مطالعه در زمینه شناخت ویژگی های افراد مهاجر شاغل در بخش فولاد اندک است زیرا در این بخش به دلیل شرایط ویژه ای که دارد (سختی کار، کمبود تخصص ...) بیشتر افراد شاغل، مهاجر می باشند و این دلایل انگیزه ای برای پژوهشگر مبنی بر انجام این پژوهش شد.

۱-۴. اهداف پژوهش

۱-۴-۱. هدف اصلی

هدف اصلی این پژوهش "مطالعه تطبیقی وجوه اشتراک و افتراق جمعیتی بین شاغلین بومی و مهاجر صنعت فولاد ایران «مورد مطالعه: شهرستان تاکستان سال ۱۳۹۱»" می باشد که برای رسیدن به این هدف اهداف جزئی تری نیز دنبال شده است.

۱-۴-۲. اهداف فرعی

- شناخت میانگین سنی افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان .
- شناخت رفتار باروری افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان .
- شناخت وضعیت سواد افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان .
- بررسی پایگاه اقتصادی-اجتماعی افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان.
- بررسی وضعیت مهاجرت افراد شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان .

۱-۵. سوالات یا فرضیه های پژوهش

فرضیه پاسخی مقدماتی است به سؤال پژوهش و به شکل یک رابطه بین متغیر مستقل و وابسته بیان می شود. فرضیه می تواند از نظریه ها، مشاهدات، درک خود انسان یا از مجموع آنها گرفته شود. منابعی که فرضیه از آنها ناشی می شود، اهمیت کمتری دارند(ایران نژاد، ۱۳۷۸: ۵۷).

۱- به نظر میرسد بین سن افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان تفاوت معنی داری وجود دارد.

۲- به نظر میرسد بین تحصیلات افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان تفاوت معنی داری وجود دارد.

۳- به نظر میرسد بین درآمد افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان تفاوت معنی داری وجود دارد.

۴- به نظر میرسد بین پایگاه اقتصادی – اجتماعی افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان تفاوت معنی داری وجود دارد.

۵- به نظر میرسد بین میانگین سن ازدواج افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان تفاوت معنی داری وجود دارد.

۶- به نظر میرسد بین تعداد فرزندان افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان تفاوت معنی داری وجود دارد.

۷- به نظر میرسد بین نگرش نسبت به باروری افراد مهاجر و بومی شاغل در بخش صنعت فولاد شهرستان تاکستان تفاوت معنی داری وجود دارد.

۱-۶. تعاریف تنوریک و عملیاتی متغیرها

متغیرها شرایط یا خصائصی هستند که محقق آنها را کنترل، دستکاری یا مشاهده می‌کند. لذا براساس تعریف داده شده هر متغیر به طور مشروح بسط داده می‌شود.

نگرش (تمایل به داشتن فرزند) نسبت به باروری است: اینکه افراد در ذهنیت خودشان در مورد داشتن فرزند چگونه فکر می‌کنند که این با آنچه که در عملکردشان اتفاق می‌افتد (فرزندانی که دارند) تفاوت دارد.

تعریف عملی: نگرش نسبت به باروری با نمره ای که فرد از پاسخ به گویه های زیر کسب می‌کند، سنجیده می‌شود

• بدون داشتن فرزند، افراد ازدواج کرده همیشه به عنوان افراد نابالغ محسوب میشوند؟

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

• وجود فرزند به پایداری پیوند ازدواج زن و شوهر کمک میکند؟

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

• با داشتن فرزند والدین آزادی کمتری در ارتباط با زندگی روزمره اشان دارند؟

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

• بعضی ها معتقدند که فرزندان باید برادران و خواهرانی داشته باشند تا از تنهایی دریابند؟

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

• بعضی ها معتقدند که وسایل ارتباط جمعی بچه هایی که تک هستند را از تنهایی در میاورند؟

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

• بعضی ها معتقدند که فرزندان کمتر را بهتر میتوان پرورش داد؟

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

• نظر شما نسبت به این عبارت چیست " فرزند کمتر زندگی بهتر "

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

- خانواده هایی که یک فرزند دارند خوشبخت تر از خانواده هایی هستند که حداقل ۲ فرزند دارند؟

کاملاً موافقم   موافقم   نظری ندارم   مخالفم   کاملاً مخالفم

تعریف مفهومی **پایگاه اقتصادی و اجتماعی** عبارت است از میزان برخورداری فرد از دارایی‌های مادی و اجتماعی که نشان‌دهنده جایگاه اقتصادی و اجتماعی او در جامعه است از قبیل: درآمد، تحصیلات، دارایی‌های مادی فرد و... به عنوان مهمترین شاخص‌های پایگاه اقتصادی - اجتماعی آنها در نظر گرفته می‌شود.

تعریف عملی: پایگاه اقتصادی - اجتماعی با نمره ای که فرد از طریق پاسخ دادن به گویه های زیر کسب می کند، سنجیده می‌شود.

- آیا همسر شما در درون یا بیرون از خانه فعالیت اقتصادی دارد؟   بلی   خیر
- بطور متوسط در هر ماه چقدر برای فرزندان خود در ارتباط با امکاناتی نظیر (شرکت در کلاسهای فوق برنامه، ورزشی، تفریحی، مهدکودک، ثبت نام در مدارس غیر انتفاعی و...) هزینه میکنید؟.....

- درآمد خانواده شما در مقایسه با سایر خانواده های محل خود چگونه است؟

خیلی بالا   بالا   متوسط   پایین   خیلی پایین

- کدام یک از وسایل زیر در منزل شما موجود است (جلوی هر مورد که موجود است علامت بزنید)؟

led یا lcd   ماشین لباسشویی تمام اتوماتیک   ماشین ظرف شویی   اتومبیل
شخصی   موتور سیکلت   فریزر   اجاق گاز فردار

- سطح زیربنای واحد مسکونی شما چند متر است؟.....
- قیمت تقریبی واحد مسکونی شما چقدر است (حتی اگر متعلق به خودتان نباشد)؟

کمتر از ۲۵ میلیون تومان   بین ۲۵ تا ۵۰ میلیون تومان   بین ۵۰ تا ۷۵ میلیون تومان
تومان   بین ۷۵ تا ۱۰۰ میلیون تومان   بیشتر از ۱۰۰ میلیون تومان

• نحوه تصرف واحد مسکونی؟ شخصی (مالک) رهنی و اجاره ای سازمانی
پدری یا فامیلی

• درآمد ماهیانه خانوار شما چقدر است؟.....تومان

• سطح تحصیلات شما؟ بیسواد ابتدایی یا نهضت راهنمایی
متوسطه دیپلم فوق دیپلم لیسانس فوق لیسانس و بالاتر

• سطح تحصیلات همسر شما؟ بیسواد ابتدایی یا نهضت راهنمایی
متوسطه دیپلم فوق دیپلم لیسانس فوق لیسانس و بالاتر

سطح تحصیلات به تعداد سنوات تحصیلی که فرد گذرانده است اطلاق می‌شود. یعنی فرا گرفتن علوم و فنون که توسط نظام آموزشی جامعه ارائه و درجه بندی شده است. معمولاً سطح تحصیلات را با دوره های تحصیلی بیان می‌کنند (بیسواد، ابتدایی یا نهضت، راهنمایی، متوسطه، دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و بالاتر).

تعریف عملی : میزان تحصیلات با طرح سوال زیر سنجیده می‌شود.

• سطح تحصیلات شما؟ بیسواد ابتدایی یا نهضت راهنمایی
متوسطه دیپلم فوق دیپلم لیسانس فوق لیسانس و بالاتر

سن: به تعداد سال‌هایی که فرد از بدو تولد تاکنون سپری کرده، اطلاق می‌شود.

تعریف عملی : سن با طرح سوال زیر سنجیده می‌شود.

• سن: ..... سال

سن ازدواج: به تعداد سال‌هایی که فرد تا قبل از ازدواج سپری کرده، اطلاق می‌شود.

تعریف عملی : سن ازدواج با طرح سوال زیر سنجیده می‌شود.

• در صورت متأهل بودن چند سال است که با همسرتان ازدواج کرده اید؟.....

درآمد: به میزان درآمدی اطلاق می‌شود که یک خانواده در طول یک ماه کسب می‌کنند.

تعریف عملی : درآمد با طرح سوال زیر سنجیده می‌شود.

• درآمد ماهیانه خانوار شما چقدر است؟.....تومان

تعداد فرزندان: به تعداد فرزندان که افراد در حال حاضر دارند، اطلاق می‌شود.